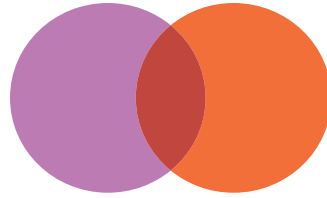

Theater

Tg STAN

A SEPARATION

di 7 dec 2021 | 20u
Stadsschouwburg

HINK: TG STAN

Als je het Vlaamse theaterlandschap al enigszins hebt verkend, ken je tg STAN vast wel. En je bent niet alleen. Dit gezelschap heeft intussen internationale faam verworven. Maar wist je bijvoorbeeld al dat STAN een acroniem is voor 'Stop Thinking About Names'? En dat deze bonte bende toneelspelers aan het eind van de jaren tachtig werd opgericht aan het Antwerpse conservatorium? 'De founding fathers and mothers': Jolente De Keersmaeker, Damiaan De Schrijver, Frank Vercruyssen en Waas Gramser. Die laatste verliet de groep na enkele producties en werd later medestichter van Comp. Marius, maar de overige drie kapiteins voeren nog steeds het gezag over hun schip. Soms spelen ze zelf, al dan niet met gastspelers of in coproductie met andere gezelschappen. Andere kerens nodigen ze makers uit om onder hun vleugels nieuwe creaties te maken, zoals het geval is bij *A Separation*.

De leden van tg STAN hebben een bijzondere visie op het toneel. Democratische principes staan voor hen centraal. Iedere speler is ook een maker en mag daarom mee de knopen doorhakken. Allemaal kunnen ze hun zegje doen over de tekst, het decor, de kostuums, de muziek, de affiches... Kortom: over alles. Dat vergt ook een heel andere, veel minder 'klassieke' manier van repeteren. Wie met STAN repeteert, gaat niet meteen de vloer op. Eerst wordt er gepraat. Veel gepraat. De 'repetitie' vindt wekenlang plaats rond de tafel. Slechts enkele dagen voor de première van het stuk gaan de acteurs ook daadwerkelijk de vloer op. En de voorstelling krijgt pas écht vorm in de schouwburg, avond na avond, in interactie met de toeschouwers. En zelfs dan staat alles eigenlijk nog ter discussie.

De sceptici van deze wereld zullen menen dat het theater een kunstvorm van de elite is geworden. Maar niet als je het aan STAN vraagt! Op het toneel willen deze makers nadenken over de mens en zijn bekommernissen, overtuigingen, talenten en mislukkingen. Tragiek alom? Zeker! Maar om die tristesse kracht bij te zetten, schuwen ze de humor niet. Een lach en een traan, zowaar.

STAP: A SEPARATION, DE FILM

Jodaeiye Nader az Simin, oftewel *A Separation*, is een Iraanse dramafilm uit 2011. Asghar Farhadi schreef het scenario én voerde de regie van deze Oscarwinnaar voor beste niet-Engelstalige film. *A Separation* won wel meer trofeeën, goed voor minstens een volledige kast vol. Een César, een Golden Globe, en niet te vergeten: op het Internationaal Filmfestival van Berlijn ook de Gouden Beer voor de beste film en tweemaal de Zilveren Beer, zowel voor het beste acteursensemble als voor de beste actrices.

Het Iraanse prijsbeest vertelt het tragische verhaal van Simin en haar echtgenoot, Nader. Zij wil het land ontvluchten, terwijl hij er wil blijven om voor zijn oude vader te zorgen, die aan de ziekte van Alzheimer lijdt. Gefrustreerd vraagt Simin een scheiding aan, maar wat moet er dan met hun dochter Termeh gebeuren? Het echtpaar raakt het maar niet eens. De spanningen lopen nog meer op wanneer Razieh haar intrede maakt, een zwangere, streng-religieuze vrouw die zorg zal dragen voor Naders vader. Op een dag komt het namelijk tot een conflict tussen Nader en Razieh, wat ertoe leidt dat hij haar zijn appartement uit duwt. Razieh valt van de trap en niet veel later blijkt dat ze een miskraam heeft gehad. Wist Nader dat ze zwanger was? Dan kan hij beschuldigd worden van moord en staat hem een gevangenisstraf te wachten...

SPRONG: A SEPARATION VOLGENS SCARLET TUMMERS

De leden van tg STAN gaan al vele theaterseizoenen mee. Nu willen ze ook investeren in aanstormend theatertalent. Jonge makers kunnen bij STAN aankloppen voor artistieke begeleiding, maar ook voor financiële en administratieve ondersteuning. Scarlet Tummers, die eerder al te zien was in de STAN-productie *De Kersentuin* uit 2015, was vorig jaar een van hen. Zij mocht onder de vleugels van De Keersmaeker, De Schrijver en Vercruyssen – bijgestaan door Matthias de Koning van Maatschappij Discordia – een nieuwe toneelcreatie maken.

© Karl Anton Koenigs

met gratis inleiding om 19u30

Tummers koos voor een theaterbewerking van *A Separation*. Maar dat werd niet zomaar een re-enactment van de film op basis van het scenario. De voorstelling heeft namelijk twee lagen. Het vijfkoppige ensemble, bestaande uit haarzelf en Evgenia Brendes, Gustav Koenigs, Manizja Kouhestani en Mokhallad Rasem, speelt de film in de eerste laag netjes na. En dat mag je letterlijk nemen. Ze vertolken niet alleen alle rollen, maar beschrijven – op een nagenoeg lege scène – ook nauwkeurig wat je zou zien als je de film nu aan het kijken was: van de camerastandpunten die de regisseur gebruikt over een plaatsbeschrijving van de woonst van Simin en Nader tot een evocatie van de sfeer in de rechtbank. →

**ER IS DUS OOK EEN
TWEDE LAAG, EN DAT IS
DIE VAN DE SPELERS ZELF.
HERHAALDELIJK KRIJGT
DE TOESCHOUWER ALS
HET WARE EEN INKIJKJE
IN HUN REPETITIEPROCES.
WELKE TWIJFELS HEBBEN
DE ACTEURS – ALLEMAAL
AFKOMSTIG UIT EEN
ANDER LAND – WANNEER
ZE DIT IRAANSE VERHAAL
NASPELEN?**

Maar er is dus ook een tweede laag, en dat is die van de spelers zelf. Herhaaldelijk krijgt de toeschouwer als het ware een inkijkje in hun repetitieproces. Welke twijfels hebben de acteurs – allemaal afkomstig uit een ander land – wanneer ze dit Iraanse verhaal naspelen? Moeten ze trouw blijven aan de Iraanse context? Of moeten ze juist proberen om van *A Separation* een tragedie met een universele dramatiek te maken? En mogen zij dit verhaal überhaupt wel vertellen? De conflicten tussen de spelers gaan daarbij nagenoeg naadloos over in de conflicten tussen de personages die ze opvoeren.

Maar vergis je niet. Het gaat hier wel degelijk om fictie. De vijf spelers spelen ook met jouw vooroordelen. Ze vergroten zichzelf soms uit tot karikaturen. De Duitser Gustav Koenigs toont zich bijvoorbeeld een ordebewaker met een kort lontje. Mokhallad Rasem, afkomstig uit Irak, is dan weer bang om zijn paspoort te overhandigen, als ware hij de prototypische vluchteling. Het dollen met de clichés levert al eens komische taferelen op, die echter nooit minder wrang worden. En dat is dan weer 'typisch' voor het theater van tg STAN: het geestige ligt dichterbij de tragiek dan je misschien zou denken.

Jens Dewulf

